

HERFRA HVOR VI STÅR

Skousen & Ingemann var et dansk rockband, der blev dannet i 1970 i København.

Gennembruddet "Herfra hvor vi står" er fra 1971...

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Herfra hvor vi står...

Pernille Jensen og Mogens Seider

Opgaven nu:

- At udfordre feltets – og hinandens – perspektiver
- At lægge op til fælles om- og eftertanke

- i forhold til konference-temaet:

'Fra reservat til fællesskab'...

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Vi har ikke alle svarene, men står præcis midt i alle dilemmaerne...

Nogen af os er fødte optimister
– og måske lidt naive...

Andre af os er evindelige skeptikere
– med tendens til pessimisme...

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Vi har ikke alle svarene, men står præcis midt i alle dilemmaerne...

Vi er på vej – men der er et stykke vej endnu

Den næste gode halve times tid vil vi dykke ned i nogle af de temaer, der har betydning for vores rejse fra reservat til fællesskab

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

**En
Glostrup-
sag som
udviklede
sig...**

**- Et vindue
åbent for
forandring?**

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Kan vi ikke gøre det lidt bedre...

”Det er ikke blot flere penge, der skal til for at skabe en bedre psykiatri. Det er på tide, at kulturen bliver gået efter i sømmene, så psykisk sårbare kan blive mødt med respekt og værdighed i stedet for tvang og overmedicinering.”

”...når en medicinpraksis, der mildest talt er sundhedsskadelig, og i værste fald kan være dødbringende, bliver gængs praksis på afdelingerne, er vi nødt til at stoppe op og spørge os selv, om ikke vi kan gøre det lidt bedre.”

(Fhv. statsminister Poul Nyrup Rasmussen og fhv. finansminister Palle Simonsen, Politiken d.12.10.12)

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Blaming the brain... Neuro-feber!

Det er ikke bare Whitaker og Nepper:

”...revolutionen (har) endnu ikke indfundet sig, fordi sagen viste sig at være mere kompleks end som så.”

”Men faktum er, at vi i dag – selv efter millioner af forskningskroner er brugt på myriader af MR-scanninger – stadig ikke er i stand til at skelne en syg hjerne fra en rask.”

”Hvad vi ved, er, at patienter, der får ”hjernemedicin”, såsom de generøst udskrevne antidepressive, SSRI’erne, får forandringer i hjernen af disse. Og vi ved endnu ikke, hvad det betyder.”

(Psykiater Birgit Bundesen, Information d.16.10.12)

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

- Hvad er det for en forandring, vi har gang i?

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Hvad er det for en forandring, vi har gang i?

”Folketinget tilkendegiver, at det psykiatriske hjælpeapparat må forandres helt grundlæggende, hvis det skal understøtte recovery.”
(Sundhedsminister **Astrid Krag**, december 2011)

”Det indebærer dybtgående forandringer – ikke i systemets yderkanter, men i selve dets kerne.”
(Statsminister **Helle Thorning Schmidt**, april 2012)

”Hvis det, I gør nu ikke er orienteret mod og ikke fremmer recovery, hvorfor gør I det så – og hvorfor betaler vi for det?”
(Finansminister **Margrethe Vestager**, august 2012)

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Hvad er det for en forandring, vi har gang i?

Nå nej, ikke helt...

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Hvad er det for en forandring, vi har gang i?

”Det indebærer dybtgående forandringer – ikke i systemets yderkanter, men i selve dets kerne.”

(**USA**, Department of Health and Human Services , 2005)

”Hvis det, I gør nu ikke er orienteret mod og ikke fremmer recovery, hvorfor gør I det så – og hvorfor betaler vi for det?”

(**USA**, Larry Davidson et al. 2007)

”This house believes that mental health services need to fundamentally change if they are to support recovery.”

(**UK**, House of Parliament, 2009)

Hvad er det for en forandring, vi har gang i?

- Vi venter stadig på Helle, Margrethe og Astrid
- Mens vi husker at glæde os over Poul og Palle...
- Men, fine ord og erklæringer gør det ikke alene – det tror jeg de vil skrive under på i USA og i England!
- At gå fra reservat til fællesskab handler om nogle langt mere basale og dagligdags ting...

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

- **Hvad er det for en forandring, vi har gang i?**
- **Fællesskabet fortjener en renaissance!**

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Når fællesskabet *ikke* er en selvfølge

”Det handler om at have adgang til en særlig ressource, som blandt andet består i at føle sig velkommen og at blive taget imod uden forbehold. At have værdi som den man er og at kunne glide ubemærket ind i gruppelivets trygge tekstur. At føle sig almindelig og samtidig helt speciel. Det er en given ting for dem, der altid har haft sådan en plads. Og det er en stadig kamp for dem, der har været nødt til at leve foruden.”

(Seniorforsker Turf Böcker Jakobsen, SFI, Information d.15.10.12)

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Bonding and bridging... Broer og bånd...

Bonding:

At knytte bånd, de nære og langstrakte relationer, der er med til at give os følelsen af at høre til og være holdt af

Bridging:

At bygge broer, relationer, der giver os mulighed for at blive en del af et større fællesskab – forbindelsesled til samfundet – kammeratskabsgrupper, medstuderende, kolleger

(Prof Robbie Gilligan, School of Social Work and social policy, Trinity College Dublin)

Resiliens og recovery

”Resiliens synes at være en dynamisk og fremadskridende proces gennem livet.” (Banyard og Williams, 2007)

Hvad er resiliens?

- findes snarere i kvaliteten af de sammenhænge der omgiver personen end i personen selv
- handler mere om processer end personlighedstræk
- Kan forekomme i forskellige dagligdags domæner og på forskellige tidspunkter

Det grundlæggende budskab:

Resilient tilpasning hviler på gode relationer
(Luthar og Zelazo i Luthar, 2003)

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Der er plads til håb og optimisme...

Forandring er altid muligt:

1. Den kan komme fra helt lavpraktiske og uventede kilder
2. En lille, ubetydelig forskydning kan føre til afgørende og systemisk forandring

Der er altid:

1. Flere slags ønskede resultater
2. Flere veje til de ønskede resultater
3. Og flere aktører, der støtter fremskridt på de forskellige veje til de ønskede resultater

*(Prof Robbie Gilligan, School of Social Work and social policy,
Trinity College Dublin)*

Hvilke historier fortæller vi?

"Det er min skyld, det vil vare evigt, og det kommer til at påvirke alt, hvad jeg gør."

= en ikke-hjælpssom kombination af tilskrivninger

= **interne, stabile og globale forklaringsmodeller**

(Brigid Daniel, professor of Social Work, University of Stirling)

Hvad med i stedet:

Eksterne: *"Vi var mange om det..."*

Dynamiske: *"...Det var dengang, meget er anderledes nu."*

Lokale: *"Sådan var det dér, her er det heldigvis helt anderledes!"*

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Hvordan hænger alt det her sammen med BUM, VUM og NPM...

- Industrialder- og markedstænkning: New public management.
- BUM-model og VUM: Tendens til at instrumentalisere tilgangen til borgerne og fastholde et statisk blik på psykosociale vanskeligheder.
- Modellen – lineær og kausal...
- Tager vi højde for psykosociale vanskeligheders episodiske karakter?
- Tager vi højde for vores viden om recovery og hvad der skal til for komme sig?
- Tiden bliver en mangelvare...

Recovery-rejsen er individuel, uplanlagt og uforudsigelig...

Som én af os
oplever
rejsen

Som en
anden ser
den...

Som det
opleves af den
rejsende selv?

Rehabilitering på borgerens vilkår?

- Fra recovery-rejse til ressourceforløb
- Mindre end 60 dage til det starter!
- en ny mulighed, men med indbyggede problemer:
 - Pengene
 - Sanktioner og repressalier

Men også:

- Hvad bliver indholdet?
- Har kommunerne ressourcer til ressourceforløb?
- Har de ambitioner? Og hvem skal uddanne dem?

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Rehabilitering på borgerens vilkår?

”Rehabilitering er en målrettet og tidsbestemt samarbejdsproces mellem en borger, pårørende og fagfolk. Formålet er at borgeren, som har eller er i risiko for at få betydelige begrænsninger i sin fysiske, psykiske og/eller sociale funktionsevne, opnår et selvstændigt og meningsfyldt liv. Rehabilitering baseres på borgernes **hele livssituation og beslutninger** og består af en koordineret, sammenhængende og vidensbaseret indsats.”

(Hvidbog om rehabilitering, MarselisborgCentret, 2004)

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

To eksperter mødes...

En person med ekspertise
i sit eget liv og den allerbedste
og unikke viden om
egne drømme og håb

En person med faglig
ekspertise og
professionel kompetence

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

To eksperter mødes...

- Eller en hel flok amatører?

- Vi er *aldrig* eksperter i den andens liv
- Vel knap nok i vores eget...
- Derfor løfterigt, at Åben Dialog er på dagsordenen igen!

Netværksorienteret, dialogisk praksis

Hent inspiration i de 7 principper for åben dialog:

1. Hurtig hjælp, inden for 24 timer.
2. Netværket inddrages fra dag 1.
3. Indsatsen tilrettelægges fleksibelt og i nærmiljøet.
4. Den ansvarlige tovholder følger patienten/brugeren i hele forløbet.
5. Teamet følger patienten/brugeren i hele forløbet, suppleres ved behov.
6. Tolerance for usikkerhed, tiden som medspiller: Undgå forhastede beslutninger og strategier, successiv udvikling af indsatsen.
7. Dialogbaseret: Fokus på at fremme dialog i familien/netværket og sekundært på at frembringe ændringer hos brugeren/patienten; at opbygge en ny gensidig forståelse.

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

- Vi skrev i programmet 5 gode spørgsmål, som vi med dette oplæg ville komme omkring
- Vi har ikke glemt dem!

Gode spørgsmål

- Er det ikke ved at være på tide igen at vende blikket mod det sociale og den betydning det har i forhold til sundhed og velbefindende – og det modsatte?
 - Jo, intet menneske er en ø – vi bliver til i fællesskaber!
 - En asocial psykiatri giver ingen mening!
 - Vi skal kigge kritisk på de vilkår som gør os syge!

Gode spørgsmål

- Hvordan kan vi i den psykosociale rehabiliterende indsats arbejde sammen med individer, men uden at individualisere komplekse problemer, som også har deres rødder i samfunds- og system-vilkår?
 - Individualisering og patologisering må mødes med tilgange, der har øje for det eksterne, det dynamiske og det lokale!
 - Du er ikke bare din egen lykkes eller ulykkes smed!
 - Den åbne dialog tilgang kan være til hjælp!

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Gode spørgsmål

- Hvilke krav og krydspres stiller det medarbejderne overfor at skulle håndtere såvel det individuelle som det samfundsmæssige perspektiv?
 - Vi har et ansvar – kan vi leve med den viden, vi bl.a. har fået i går?
 - Vi skal blive bedre til at sige fra og til!
 - Også som medarbejdere har vi brug for fællesskaber!

Gode spørgsmål

- Hvordan skabe individuelle løsninger for den enkelte - uden at miste fokus på vores fælles ansvar for løsninger, der dur for os alle sammen?
 - Ha' fokus på, at vi alle både er helt almindelige og helt specielle!
 - Mennesker med psykosociale vanskeligheder er ikke en gruppe!
 - Husk på Deegan:
"Vi vil ikke ha' det I tilbyder, vi vil ha' det I har: Et helt almindeligt, ualmindeligt liv!"

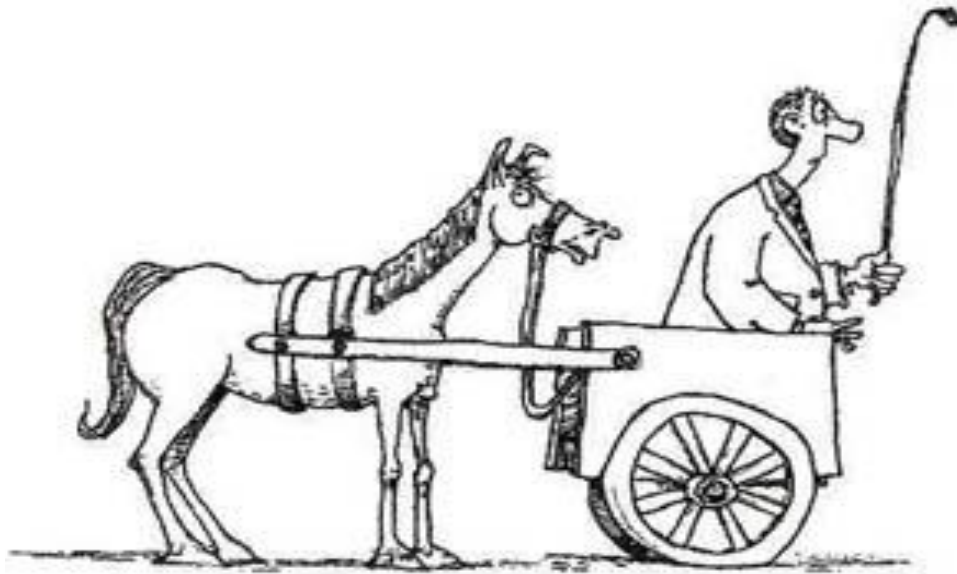
Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Gode spørgsmål

- Og hvordan gøre dette i en økonomisk krisetid, hvor den nordiske velfærdsmodel er under pres?
 - Mindsk bindinger og markedsgørelse – tro på folk!
 - Gode, innovative løsninger behøver ikke at være dyre!
 - Gør dem, det handler om til medskabere af løsningerne!

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

**- Og her er altså ikke bare brug for småjusteringer,
men for det, Deegan kalder ”disruptive innovation”!**

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Gode spørgsmål

- Men ingen lette eller endelige svar...

"Det nye sker, når den, der er tiltænkt tilskuerens rolle, begynder at blande sig."

(Carl Scharnberg, 1974)

Dansk Selskab for
Psykosocial Rehabilitering

Kom godt hjem...

- Husk spørgeskemaerne:
- Vi lover at bruge jeres feed back!

”Herfra hvor vi står,
kan vi se os omkring - til alle sider
Det bevæger sig når vi går
det forandrer sig i alle tider...”
(Niels Skousen, 1971)

- På gensyn næste år!

